

Protokół

z kontroli kompleksowej przeprowadzonej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Bodzechowie w dniach 21 – 24.03.2023 r.

I. Oznaczenie jednostki podlegającej kontroli:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bodzechowie jest gminną jednostką organizacyjną, utworzoną do realizowania zadań własnych i zleconych gminy z zakresu pomocy społecznej. Swoim obszarem działania obejmuje gminę, w której zamieszkuje 13 056 mieszkańców. Wójtem Gminy Bodzechów jest Pan Jerzy Murzyn.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bodzechowie został utworzony na mocy Uchwały Nr XII/43/90 Gminnej Rady Narodowej w Bodzechowie z dnia 9 marca 1990 roku w sprawie utworzenia jednostki budżetowej pod nazwą „Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bodzechowie”.

Ośrodek posiada własny REGON 290950432 i NIP 661-19-41-775.

Do dnia 27 lutego 2023 r. Kierownikiem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bodzechowie była Pani Władysława Zwolińska, a od 1 marca 2023 r. – jest Pan Dariusz Kwaśniak.

Ośrodek działa w oparciu o:

- 1) Statut stanowiący załącznik do Uchwały Nr LV/61/2022 Rady Gminy Bodzechów z dnia 27 czerwca 2022 roku w sprawie połączenia jednostek organizacyjnych: Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bodzechowie oraz Świetlicy Środowiskowej a także uchwalenia Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bodzechowie;
- 2) Regulamin Organizacyjny wprowadzony Zarządzeniem Nr V/178/2022 Wójta Gminy Bodzechów z dnia 3 października 2022 roku w sprawie zatwierdzenia Regulaminu Organizacyjnego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bodzechowie;
- 3) Uchwałę Nr LVIII/65/2018 Rady Gminy Bodzechów z dnia 31 lipca 2018 roku w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania;
- 4) Uchwałę Nr XVI/90/2019 Rady Gminy Bodzechów z dnia 16 października 2019 roku w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia;

- 5) Uchwałę Nr XII/46/2019 Rady Gminy Bodzechów z dnia 19 czerwca 2019 roku w sprawie ustanowienia wieloletniego gminnego programu osłonowego „Pomoc gminy w zakresie dożywiania dzieci i uczniów” na lata 2019 – 2023; zmieniona Uchwałą Nr LXV/126/2023 Rady Gminy Bodzechów z dnia 27 stycznia 2023 roku;
- 6) Uchwałę Nr LXV/125/2023 Rady Gminy Bodzechów z dnia 27 stycznia 2023 roku w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnej pomocy w zakresie dożywiania w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności dla osób i rodzin uprawnionych, zgodnie z wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023;
- 7) Uchwałę Nr LXV/127/2023 Rady Gminy Bodzechów z dnia 27 stycznia 2023 roku w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków za świadczenia z pomocy społecznej w zakresie dożywiania w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób i rodzin uprawnionych, zgodnie z wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023;
w 2022 r. obowiązywała Uchwała Nr III/19/2018 Rady Gminy Bodzechów z dnia 6 grudnia 2018 roku w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków na świadczenie z pomocy społecznej w zakresie dożywiania w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób i rodzin uprawnionych, zgodnie z wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023;
- 8) Uchwałę Nr XXXIII/21/2021 Rady Gminy Bodzechów z dnia 24 marca 2021 roku w sprawie uchwalenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Bodzechów na lata 2021 – 2027;
- 9) Zarządzenie Nr V/34/2023 Wójta Gminy Bodzechów z dnia 1 marca 2023 roku w sprawie upoważnienia Pana Dariusza Kwaśniaka, Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bodzechowie m.in. do wydawania decyzji administracyjnych, postanowień i zaświadczeń w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej, należących do właściwości gminy. Przed dniem 1 marca 2023 r. dla Pana Dariusza Kwaśniaka, jako pracownika socjalnego, obowiązywało Zarządzenie Nr IV/70/2016 Wójta Gminy Bodzechów z dnia 11 lipca 2016 roku w sprawie upoważnienia na wnioski Kierownika, do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach, postanowień i zaświadczeń w sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy Bodzechów;

- 10) Zarządzenie Nr II/26/2007 Wójta Gminy Bodzechów z dnia 27 marca 2007 r. w sprawie upoważnienia na wniosek Kierownika dla Pani Anny Pocheć – starszego pracownika socjalnego – do wydawania decyzji administracyjnych, postanowień i zaświadczeń w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej, należących do właściwości gminy;
- 11) Zarządzenie Nr GOPS.021.1.2022 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bodzechowie z dnia 3 stycznia 2022 roku w sprawie ustalenia dziennej stawki na zakup posiłku lub żywności na potrzeby przyznania świadczenia pieniężnego z pomocy społecznej w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności (7 zł na 1 osobę);
- 12) Zarządzenie Nr GOPS.021.1.2023 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bodzechowie z dnia 2 stycznia 2023 roku w sprawie ustalenia dziennej stawki na zakup posiłku lub żywności na potrzeby przyznania świadczenia pieniężnego z pomocy społecznej w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności (10 zł na 1 osobę).

II. Imię i nazwisko, stanowisko służbowe inspektorów oraz numer i data upoważnienia do przeprowadzenia kontroli:

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach:

1. Magdalena Pracon – starszy inspektor wojewódzki w Oddziale Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Gminnego – kierownik zespołu kontrolerów – na podstawie upoważnienia do kontroli nr 166/2023 z dnia 17 marca 2023 roku, wydanego z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Zastępcę Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach, Pana Mariusza Paska;
2. Katarzyna Wach – starszy inspektor wojewódzki w Oddziale Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Gminnego, na podstawie upoważnienia do kontroli nr 167/2023 z dnia 17 marca 2023 roku, wydanego z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Zastępcę Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach, Pana Mariusza Paska.

Kontrola została wpisana do *Książki kontroli i instruktażu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bodzechowie pod poz. 1/2023.*

III. Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych:

Kontrolę przeprowadzono w dniach 21 – 24 marca 2023 roku.

IV. Określenie przedmiotu kontroli i okresu objętego kontrolą:

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o przepisy ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (t. j. Dz.U. z 2020 r. poz. 224), art. 22 ust. 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t. j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.) oraz przepisy rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz.U. z 2020 r. poz. 2285).

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2022 r. do dnia kontroli.

Przedmiotem kontroli była:

1. Struktura organizacyjna Ośrodka, kwalifikacje kadr.
2. Ocena realizacji zadań z zakresu administracji rządowej i zadań własnych gminy wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t. j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.).

V. Opis stwierdzonego w wyniku kontroli stanu faktycznego, w tym ujawnionych nieprawidłowości oraz ich zakresu i skutków:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bodzechowie ma swoją siedzibę w Ostrowcu Świętokrzyskim przy ul. Kilińskiego 49L, 27 – 400 Ostrowiec Świętokrzyski, tel. 41 265 10 38. W wyniku przeprowadzonej wizytacji ustalono, że jednostka zajmuje 7 pomieszczeń w prywatnym budynku na I piętrze wynajmowanym przez Gminę, pokoje są wyposażone w sprzęt umożliwiający wykonywanie pracy biurowej. Warunki lokalowe dają klientom możliwość swobodnego przedstawiania swoich problemów w warunkach chroniących ich prywatność (Zał. nr 1 – Protokół oględzin).

Głównymi problemami występującymi w środowisku, wymagającymi interwencji GOPS jest ubóstwo, bezrobocie oraz niepełnosprawność.

Wyplata świadczeń z pomocy społecznej realizowana jest przelewem na indywidualne konta bankowe klientów.

Ad 1. Struktura organizacyjna Ośrodka, kwalifikacje kadry

W dniach kontroli w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Bodzechowie w obszarze pomocy społecznej zatrudnionych było 6 pracowników, w tym: kierownik, 2 głównych specjalistów pracy socjalnej, 2 specjalistów pracy socjalnej i pracownik socjalny (Załącznik nr 2 – Tabela dotycząca kadry zarządzającej, pracowników socjalnych oraz świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi).

W toku przeprowadzonej kontroli ustalono, że Kierownik Ośrodka posiada odpowiednie wykształcenie wymagane na zajmowanym stanowisku. Zgodnie z art. 122 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej posiada dyplom ukończenia specjalizacji w zakresie organizacji pomocy społecznej. Pracownicy socjalni legitymują się również właściwymi kwalifikacjami na zajmowanych stanowiskach pracy, posiadają legitymacje służbowe wydane według wzoru określonego rozporządzeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej.

Do obowiązków pracowników socjalnych należy: przyjmowanie zgłoszeń klientów o udzielenie pomocy społecznej, rozpoznanie i diagnoza potrzeb socjalnych mieszkańców, przeprowadzanie wywiadów środowiskowych i kompletowanie niezbędnej dokumentacji do przyznawania świadczeń, wnioskowanie o udzielenie pomocy, prowadzenie akt osobowych klientów.

W trakcie przeprowadzonej kontroli ustalono, że w Ośrodku zatrudnionych jest 5 pracowników socjalnych w pełnym wymiarze czasu pracy, w 2022 r. praca socjalna świadczona była dla 244 rodzin i osób samotnie gospodarujących, co daje 48 rodzin na 1 pracownika socjalnego (Załącznik nr 3 – Ustalenia dotyczące realizacji zadań przez OPS, pkt 6).

Z powyższego wynika, że stan zatrudnienia pracowników socjalnych na dzień kontroli jest zgodny z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej.

Ad 2. Ocena realizacji zadań z zakresu administracji rządowej i zadań własnych gminy wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t. j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.)

Zasiłki stałe

Z informacji przekazanych przez Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bodzechowie (Załącznik nr 3) wynika, że w roku 2022 pomocy w formie zasiłku stałego udzielono 79 osobom, składkę na ubezpieczenie zdrowotne opłacono za 57 osób. W roku 2023 do dnia

kontroli pomoc w formie zasiłku stałego przyznano dla 65 osób. W okresie tym składkę zdrowotną opłacono za 49 zasiłkobiorców.

Kontroli poddano losowo wybrane akta, na podstawie których wydano decyzje nr: GOPS.5100.104.2022; GOPS.5100.108.2022; GOPS.5100.16.2023; GOPS.5100.102.2022; GOPS.5100.90.2022; GOPS.5100.88.2022; GOPS.5100.111.2022; GOPS.5100.107.2022; GOPS.5100.93.2022; GOPS.5100.113.2022.

Dokumentacja prowadzona jest w segregatorach osobowych opatrzonych imieniem i nazwiskiem klienta. Skontrolowana dokumentacja zawiera dokumenty potwierdzające opisaną w wywiadach sytuację rodzinną, zawodową, zdrowotną i materialną klienta oraz osób pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym. Dokumenty potwierdzane są „za zgodność z oryginałem”, na wnioskach znajduje się pieczęćka wpływu.

W podstawie prawnej decyzji administracyjnych odnotowano prawidłowe przepisy oraz aktualne publikatory ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego i rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. W podstawie prawnej przywołano również upoważnienie Wójta dla Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej do wydawania decyzji w zakresie pomocy społecznej.

W postanowieniu decyzji określano na jaki okres przyznano zasiłek stały, w jakiej wysokości oraz sposób i termin wypłaty zasiłku.

Informacja o objęciu klienta ubezpieczeniem zdrowotnym przekazywana jest stronie prawidłowo odrębnym pismem.

W sprawdzonych decyzjach administracyjnych wydanych na zasiłki stałe zespół kontrolny odnotował, że decyzjom, których termin realizacji przypadał przed dniem ich uprawomocnienia, nadano rygor natychmiastowej wykonalności, w podstawie prawnej przywołując art. 108 kodeksu postępowania administracyjnego, w sentencji informując klienta o tym fakcie, a w uzasadnieniu stosując zapis, iż decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności z uwagi na jeden z powodów wymienionych w art. 108 § 1 k.p.a.

W zasiłkach stałych zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku sporządzano aktualizacje wywiadów środowiskowych nie rzadziej, niż co 6 miesięcy, mimo braku zmiany danych.

W styczniu 2022 roku zasiłki stałe zostały przeliczone zgodnie z obowiązującymi kryteriami dochodowymi, wynikającymi z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 roku w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

W pouczeniu decyzji informowano stronę o możliwości odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji oraz o możliwości zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania (art. 127a k.p.a.).

Ośrodek opłacał składki ubezpieczeniowe zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 20 ustawy o pomocy społecznej oraz art. 66 ust. 1 pkt 26 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Decyzje o przyznaniu pomocy klienti odbierali w większości przypadków za zwrotnym potwierdzeniem odbioru.

Zespół kontrolny nie wniósł zastrzeżeń do zasadności udzielonego wsparcia.

Zasiłki okresowe

Zgodnie z informacjami przekazanymi przez Kierownika Ośrodka w roku 2022 pomocy w postaci zasiłku okresowego udzielono 6 osobom, a w 2023 r. do dnia kontroli – 5 osobom. Wysokość wypłacanych zasiłków była zgodna z art. 38 ustawy o pomocy społecznej w części gwarantowanej z budżetu państwa. Ponadto w większości skontrolowanych przypadków OPS część zasiłku finansował ze środków własnych.

Kontroli poddano dokumentację, na podstawie której wydano decyzje o nr: GOPS.5101.3.2023; GOPS.5101.8.2023; GOPS.5101.11.2022; GOPS.5101.6.2022; GOPS.5101.4.2022; GOPS.5101.10.2022; GOPS.5101.5.2023; GOPS.5101.8.2022; GOPS.5101.3.2022; GOPS.5101.9.2022.

Ze skontrolowanych akt wynika, że na każdy wniosek o pomoc pracownicy socjalni sporządzali wywiad lub jego aktualizację (każdy wniosek opatrzony datą wpływu). W aktach znajdują się m.in.: zaświadczenia z ZUS o wysokości pobieranych świadczeń, oświadczenia o sytuacji majątkowej, odcinki rent lub emerytur, raport z powiatowego urzędu pracy – aktualny status w urzędzie, oświadczenia klientów, faktury za leki.

W podstawie prawnej skontrolowanych decyzji administracyjnych przywołano ustawę o pomocy społecznej, kodeks postępowania administracyjnego, rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej oraz upoważnienie Wójta dla Kierownika GOPS do wydawania decyzji w zakresie pomocy społecznej. Wymienione akty prawne przywołano z aktualnymi publikatorami.

W postanowieniu decyzji określono wysokość przyznanej pomocy, okres na jaki przyznano zasiłek, powód udzielenia pomocy oraz termin i sposób wypłaty zasiłku okresowego.

W skontrolowanych decyzjach administracyjnych zespół inspektorów odnotował, że OPS w sposób prawidłowy informował stronę o nadaniu decyzji rygору natychmiastowej wykonalności.

W pouczeniu decyzji informowano stronę o możliwości odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji oraz o możliwości zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania.

Zespół kontrolny nie wniósł zastrzeżeń do zasadności udzielonego wsparcia.

Wieloletni program „Posiłek w szkole i w domu”

Z informacji uzyskanych od Kierownika GOPS wynika, że w 2022 roku z gorącego posiłku w szkole korzystało 97 dzieci, natomiast ze świadczenia pieniężnego 560 osób. W 2023 r. do dnia kontroli posiłki w szkołach spożywa 83 dzieci, świadczenie pieniężne wypłacono dla 458 osób.

Dożywianie prowadzone było w niżej wymienionych placówkach oświatowych na terenie Gminy Bodzechów – 2022 r.

Lp.	Nazwa szkoły	Rodzaj posiłku	Cena posiłku	Liczba dożywianych dzieci
1.	Publiczna Szkoła Podstawowa w Chmielowie	jedno danie gorące	4 zł	2
2.	Publiczna Szkoła Podstawowa w Szwarszowicach	jedno danie gorące	4 zł	13
3.	Publiczna Szkoła Podstawowa w Bodzechowie	jedno danie gorące	3,80 zł	16
4.	Zespół Szkół Publicznych w Sarnówku	jedno danie gorące	3,50 zł	15
5.	Zespół Szkół Publicznych w Szewnie Publiczna Szkoła Podstawowa	jedno danie gorące	3,20 zł	12
6.	Przedszkole „Jaś i Małgosia” w Bodzechowie	jedno danie gorące	4 zł	5
7.	Niepubliczne Przedszkole w Szewnie	jedno danie gorące	9 zł	1

8.	Zespół Szkół Publicznych w Szewnie Publiczne Przedszkole	obiad	4 zł	4
9.	Przedszkole w Szwarszowicach	jedno danie gorące	5 zł	3
10.	Publiczne Przedszkole w Sarnówku	jedno danie gorące	3,50 zł	8
	RAZEM			79

Dodatkowo Ośrodek finansuje koszty wyżywienia 20 dzieci uczęszczających do 11 placówek oświatowych poza terenem Gminy Bodzechów. Koszt gorącego posiłku wynosi w tych przypadkach od 4 zł do 10 zł.

Pozytywnym jest fakt, że w szkołach na terenie Gminy Bodzechów dzieci otrzymują gorący posiłek, co jest zgodne z zasadami prawidłowego żywienia, a tym samym z celami Programu „Posiłek w szkole i w domu”.

Podczas kontroli sprawdzono losowo wybrane akta świadczeniobiorców dotyczące przyznanej *pomocy w formie zasiłków celowych* w ramach realizacji wieloletniego programu, na podstawie których wydano decyzje administracyjne nr:

GOPS.5113.188.2023; GOPS.5113.477.2023; GOPS.5113.456.2023; GOPS.5113.1696.2022;
GOPS.5113.1694.2022; GOPS.5113.146.2023; GOPS.5113.469.2023;
GOPS.5113.1740.2022; GOPS.5113.301.2023; GOPS.5113.943.2023;

oraz losowo wybrane akta świadczeniobiorców dotyczące przyznanej *pomocy w formie posiłku*, na podstawie których wydano decyzje administracyjne o numerach:

GOPS.5114.65.2022; GOPS.5114.50.2023; GOPS.5114.24.2022; GOPS.5114.13.2023;
GOPS.5114.18.2023; GOPS.5114.74.2022; GOPS.5114.99.2022; GOPS.5114.32.2022;
GOPS.5114.84.2022; GOPS.5114.39.2023.

W aktach stanowiących podstawę do przyznania pomocy znajduje się kompletna dokumentacja, określająca sytuację materialno-bytową osób i rodzin ubiegających się o pomoc.

W podstawie prawnej decyzji przyznających posiłki i zasiłki celowe w ramach Programu przywołano prawidłowe przepisy oraz aktualne publikatory ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego, rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, a także upoważnienie Wójta dla Kierownika GOPS do wydawania decyzji administracyjnych w zakresie pomocy społecznej. Ponadto wskazano Uchwałę Nr 140

Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 roku w sprawie ustanowienia wieloletniego programu „Posiłek w szkole i w domu”, Uchwałą Nr 264 Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2022 r. podwyższającą kryterium dochodowe do 200%, Uchwałą Nr LXV/127/2023 Rady Gminy Bodzechów z dnia 27 stycznia 2023 r. w sprawie zasad zwrotu wydatków na świadczenia z Programu (a w decyzjach z 2022 r. – Uchwałą Nr III/19/2018 Rady Gminy Bodzechów z dnia 6 grudnia 2018 r.).

W postanowieniu decyzji na posiłki określono komu przyznano pomoc, okres świadczenia pomocy, dzienną stawkę żywieniową za 1 posiłek, typ posiłku, miejsce wydawania posiłku. Decyzje przyznające pomoc w formie posiłku w szkole wydawane były na okres od stycznia do czerwca i od września do grudnia.

W decyzjach przyznających zasiłek celowy na zakup produktów żywnościowych prawidłowo wskazano, że jest to świadczenie pieniężne w formie zasiłku celowego. W postanowieniu ww. decyzji określano wysokość udzielonego wsparcia, na jaki miesiąc, sposób i termin realizacji świadczenia.

Sprawdzonym decyzjom administracyjnym, w których realizacja świadczenia realizowana była przed ich uprawomocnieniem, nadano rygor natychmiastowej wykonalności.

W pouczeniu decyzji informowano stronę o możliwości odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji oraz o możliwości zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania.

Zespół kontrolny nie wniósł zastrzeżeń do zasadności udzielonego wsparcia.

Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych i zasiłków celowych specjalnych

Zgodnie z art. 39 ust. 1 i 2 ustawy o pomocy społecznej, GOPS w Bodzechowie przyznaje zasiłki celowe, celem zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, odzieży, opału, środków czystości. Klienci przedstawiają faktury za leki. Pomocy formie zasiłku celowego w 2022 r. udzielono 23 osobom, w 2023 r. do dnia kontroli – 9 osobom. W badanym okresie do OPS nie wpłynęły wnioski o przyznanie zasiłku celowego specjalnego (art. 41 ustawy).

Podczas kontroli sprawdzono losowo wybrane akta:

GOPS.5102.36.2022; GOPS.5102.9.2022; GOPS.5102.31.2022; GOPS.5102.4.2022;
GOPS.5102.49.2022; GOPS.5102.22.2022. GOPS.5102.5.2023; GOPS.5102.46.2022;
GOPS.5102.13.2022; GOPS.5102.37.2022.

W skontrolowanych aktach znajdowały się wymagane dokumenty niezbędne do ustalenia sytuacji rodzinnej, zdrowotnej i materialnej osoby lub rodziny.

Świadczenia przyznawano na podstawie prawidłowo przywołanych przepisów oraz aktualnych publikatorów ustawy o pomocy społecznej i kodeksu postępowania administracyjnego, przytoczono także rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej i upoważnienie Wójta dla Kierownika GOPS do wydawania decyzji administracyjnych w zakresie pomocy społecznej.

W postanowieniu decyzji określono wysokość przyznanej pomocy, cel, na jaki udzielono świadczenia oraz sposób i termin wypłaty zasiłku. W kilku przypadkach stwierdzono, że nie wskazano za jaki miesiąc przyznano pomoc.

W skontrolowanych decyzjach administracyjnych zespół inspektorów odnotował, że prawidłowo informowano stronę o nadaniu decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności.

W pouczeniu decyzji strony informowane były o możliwości wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Kielcach w ustawowo przyjętym terminie oraz o możliwości zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania.

Zespół inspektorów nie wniósł zastrzeżeń do zasadności udzielonego wsparcia.

Metody i formy opieki nad osobami samotnymi, starszymi

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bodzechowie w okresie objętym kontrolą nie realizował usług opiekuńczych ze środków własnych, które w myśl art. 50 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej są usługami, obejmującymi pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Z wyjaśnień Kierownika GOPS wynika (pkt 26 Zał. nr 3), że potrzeby w zakresie opieki nad osobami zależnymi realizowano w ramach programów rządowych tj. „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” oraz „Opieka wytchnieniowa”. W 2022 r. z usług asystenta skorzystało 17 osób niepełnosprawnych, a zatrudniono na podstawie umowy zlecenia 14 asystentów. Opieką wytchnieniową objęto 19 opiekunów osób niepełnosprawnych, a zatrudniono w tym celu 17 osób. W roku 2023 r. opieką asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej objęto 32 osoby niepełnosprawne, a zatrudniono 23 asystentów. Pomocy w formie opieki wytchnieniowej udzielono 2 opiekunom osób niepełnosprawnych, a zatrudniono 2 osoby. Ponadto należy zaznaczyć, że Gmina Bodzechów ma specyficzne, rozległe położenie terytorialne, więc zatrudnienie osoby wykonującej usługi opiekuńcze na etat wiązałoby się z koniecznością pokonywania przez nią dużych odległości pomiędzy podopiecznymi. Stąd lepszym rozwiązaniem, ujętym w uchwale Rady Gminy dot. usług

opiekuńczych, jest objęcie osób potrzebujących „pomocą sąsiedzka”, co OPS planuje w roku bieżącym. GOPS posiada zabezpieczone środki finansowe na ten cel.

W okresie objętym kontrolą Ośrodek nie realizował również zadania związanego ze świadczeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w ramach zadań zleconych z zakresu administracji rządowej (art. 18 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej). Z wyjaśnień Kierownika GOPS wynika, że do Ośrodka nie wpłynęły wnioski o udzielenie takiej pomocy (pkt 28 Zał. nr 3).

Osoby wymagające opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niezdolne do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy usługowej i opiekuńczej w miejscu zamieszkania, Ośrodek skierował do domu pomocy społecznej. W okresie objętym kontrolą do dps skierowano 1 osobę, natomiast ogółem w dps przebywa 13 mieszkańców gminy.

Metody pracy socjalnej wykorzystywane w ośrodku pomocy społecznej

Praca socjalna (art. 45 ustawy o pomocy społecznej) jest świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Wymogi jej prowadzenia określa art. 6 pkt 12 cyt. wyżej ustawy, gdzie określono ją jako działalność zawodową mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie przez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

W kontrolowanej jednostce praca socjalna podejmowana jest podczas bezpośredniego kontaktu pracowników socjalnych z podopiecznymi, zarówno w środowisku domowym, jak i siedzibie Ośrodka. Praca socjalna prowadzona jest ze wszystkimi klientami korzystającymi z jakiegokolwiek formy wsparcia. Ponadto z osobami, które nie korzystają ze świadczeń, a zgłaszają się do GOPS o poradę, prowadzony jest rejestr pracy socjalnej. Najczęstszymi problemami z jakimi zgłaszają się mieszkańcy są: uzyskanie pomocy w celu skierowania na leczenie odwykowe, uzyskanie informacji dot. dodatków osłonowego, węglowego, pomoc w uzyskaniu orzeczenia o niepełnosprawności, uzyskanie informacji o formach opieki nad osobami starszymi, uzyskanie informacji dot. świadczeń alimentacyjnych, pomoc w wypełnieniu wniosku o KDR, teleopieka, uzyskanie informacji dot. programu POPŻ, informacja o poradach psychologa, a także informacja o zasadach i formach udzielania pomocy społecznej.

Ważnym instrumentem pracy socjalnej z osobami ubiegającymi się o pomoc są kontrakty socjalne, które jak opisano powyżej mają na celu zobowiązanie zainteresowanego

do podejmowania z pracownikiem wspólnych działań zmierzających do przezwyciężenia jego trudnej sytuacji życiowej. W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Bodzechowie pracownicy socjalni w badanym okresie zawarli 9 kontraktów socjalnych.

Wnioski z przeprowadzonej kontroli:

Pomoc w formie zasiłku stałego, okresowego, celowego i posiłku z programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu” oraz zasiłku celowego przyznano celowo i zasadnie.

W aktach znajdowały się wymagane dokumenty niezbędne do ustalenia sytuacji rodzinnej, zdrowotnej i materialnej osoby lub rodziny.

Warunki lokalowe kontrolowanego Ośrodka są dobre i klienci mają możliwość przedstawiania swoich problemów w warunkach chroniących ich prywatność.

Nie wnosi się zastrzeżeń do Statutu i Regulaminu Ośrodka Pomocy Społecznej.

Kierownik i pracownicy socjalni posiadają odpowiednie kwalifikacje i staż pracy wymagane na zajmowanych stanowiskach pracy.

Stan zatrudnienia pracowników socjalnych jest zgodny z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy o pomocy społecznej: w Ośrodku zatrudnionych jest 5 pracowników socjalnych w pełnym wymiarze czasu pracy, na jednego pracownika przypada 48 rodzin i osób samotnie gospodarujących, którym świadczona jest praca socjalna.

Przy zasiłkach stałych zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. sporządzano aktualizacje wywiadów środowiskowych nie rzadziej niż co 6 miesięcy, mimo braku zmiany danych.

W podstawie prawnej sprawdzonych decyzji administracyjnych odnotowano właściwe przepisy prawa oraz aktualne publikatory ustawy o pomocy społecznej i kodeksu postępowania administracyjnego, przywołano także rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego, upoważnienie Wójta dla Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bodzechowie do wydawania decyzji w zakresie pomocy społecznej, Uchwałę Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 roku w sprawie ustanowienia wieloletniego programu „Posiłek w szkole i w domu”, Uchwałę Nr 264 Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2022 r. podwyższającą kryterium dochodowe do 200%, oraz odpowiednie uchwały Rady Gminy dot. Programu dożywiania.

Informacja o objęciu świadczeniobiorcy zasiłku stałego ubezpieczeniem zdrowotnym była przekazywana stronie prawidłowo – odrębnym pismem.

W kilku przypadkach stwierdzono, że w postanowieniu decyzji przyznających zasiłki celowe nie wskazano, za jaki miesiąc przyznano pomoc.

W pouczeniu decyzji strony informowane były o możliwości wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Kielcach w ustawowo przyjętym terminie oraz o prawie strony do zrzeczenia się odwołania i skutkach tego zrzeczenia.

W decyzjach, w przypadku których wypłata środków następowała przed ich uprawomocnieniem w podstawie prawnej wpisywano art. 108 k.p.a. oraz poinformowano klienta w sentencji oraz w uzasadnieniu, że decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności z uwagi na jeden z powodów wymienionych w art. 108 § 1 kodeksu postępowania administracyjnego.

Pozytywnym jest fakt, że wszystkie dzieci na terenie Gminy otrzymują gorący posiłek, co jest zgodne z ideą programu „Posiłek w szkole i w domu”.

Decyzje przyznające pomoc w formie posiłku w szkole wydawane były na rok budżetowy.

W badanym okresie GOPS nie realizował usług opiekuńczych ze środków własnych – pomoc osobom potrzebującym tej formy wsparcia świadczona była poprzez udział Ośrodka w programach rządowych „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” oraz „Opieka wytchnieniowa”. Ponadto w bieżącym roku GOPS planuje objąć osoby potrzebujące „pomocą sąsiedzka”, na co posiada zabezpieczone środki finansowe.

W trakcie czynności kontrolnych stwierdzono, że OPS w badanym okresie w sposób dostateczny wykorzystuje kontrakt socjalny jako instrument pracy socjalnej.

VI. Ustaleń kontroli dokonano w oparciu o:

- sprawdzoną dokumentację oraz informacje i wyjaśnienia udzielone przez Kierownika kontrolowanej jednostki.

Treść protokołu i wnioski wynikające z kontroli omówiono z Kierownikiem jednostki.

VII. Pouczenie o prawie i terminie zgłoszenia zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole kontroli oraz o prawie do odmowy podpisania protokołu:

Kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyny tej odmowy. Odmowa podpisania protokołu kontroli nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych. Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu

kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora właściwego, do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu. W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora właściwego do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego wobec zastrzeżeń. Pisemne zastrzeżenia do ustaleń zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolujący daną jednostkę zespół inspektorów.

Protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, jeden egzemplarz za poświadczaniem odbioru otrzymuje Kierownik jednostki podlegającej kontroli, drugi włącza się do akt kontroli.

Załączniki do protokołu:

1. Protokół oględzin.
2. Tabela dotycząca kadry zarządzającej, pracowników socjalnych oraz świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
3. Tabela sporządzona przez Kierownika GOPS pt. „Ustalenia dotyczące realizacji zadań przez OPS”.

Protokół podpisali:

Ze strony kontrolującej:

1. Magdalena Pracon

2. Katarzyna Wach

Ze strony kontrolowanej:

Kierownik Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej w Bodzechowie

mgr Dariusz Kwaśniak

Kielce, dnia 7 kwietnia 2023 r.

ŚWIĘTOKRZYSKI
URZĄD WOJEWÓDZKI W KIELCACH
Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia
al. IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kielce

WOJEWÓDZA SWIĘTOKRZYSKIEGO
Mariusz Pasek
ZASTĘPCA DYREKTORA
WYDZIAŁU POLITYKI SPOŁECZNEJ I ZDROWIA